

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

II. An qui nullum peccatum dixit, sed exhibuit doloris & contritionis signa,
possit absolui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

Respondeo enim negatiuè cum Layman, *libr. 5. tract. 6. c. 8. contra Philibertum Marchinum in tract. de peste, part. 3. cap. 13. n. 15.* quia confessio illa non fuit sacramentalis, neque in ordine ad clauas, propter requiritur ad absolutionem, sed fuit oratio quædam ad alium finem prolata: alioquin Sacerdotes, qui quotidie celebrant, vel Ministri, qui eis in Missa respondent, possent in quacumque necessitate absolui cum hodie, vel heri confessionem generalè dixerint.

SECTIO II.

An qui nullum peccatum dixit, sed exhibuit doloris, & contritionis signa, possit absolui.

Ratio dubitandi est, quia hic nec in genere, nec in specie confitetur peccatum aliquod, sed solum ostendit se habere dolorem de peccatis: in hoc autem Sacramento diuersa pars est contritio, & diuersa confessio. Non ergo sufficit contritio etiã exterius manifestata, nisi adsit etiam aliqua confessio, quæ sit accusatio & materia proxima Sacramenti.

Norandum est, hæc signa contritionis dupliciter posse exhiberi; primò in ordine ad confessionem, & ad clauas Ecclesiæ, vt si Confessario ipsi dicat, se dolere de peccatis; se petere à Deo veniam peccatorum, se velle confiteri, ad obtinendam veniam peccatorum. Secundo, possunt exhiberi sine vlla mentione confessionis, vt si præsentem Confessario, tundat pectus, dicat, *Miserere mei Deus*, & his similia. Quid autem si ante aduentum Confessarii hæc faciat, dicemus *sect. 4.*

Hoc supposito: quando signa contritionis exhibentur primo modo, ea sufficere ad absolutionem dandam, si iam alia confessio extorqueri non possit, docent omnes, quos pro nostra sententia attulimus *sect. præcedenti*: quia illa etiam est confessio peccati saltem in genere; nam qui confessionem petit, & id Confessario manifestat, vel dolorem de peccatis, vel quid simile; iam illi manifestat se peccasse, & velle in foro sacramentali sententiam obtinere, quare iam ponitur confessio eo modo, quo potest. Nec obstat, confessionem debere esse partem distinctam à contritione, quia, quamuis sit distincta, potest tamen contritio manifestari per ipsam confessionem. Sicut ergo aliquando sola confessio manifestat dolorem: sic aliquando manifestatio sola doloris poterit esse confessio peccati, quia qui dicit se dolere de peccato, & petit remedium, iam eo ipso fatetur, sed indigere tali remedio.

Maiores est difficultas, quando signa doloris ponuntur secundo modo sine ordine explicito ad clauas, vel ad confessionem. Tunc enim multi videntur negare posse conferri absolutionem. Ita docet expressè Suarez *dicta disp. 23. sect. 1. num. 13. vbi sic ait: Est autem attentè obseruandum. Non satis esse adhibere signa contritionis (quod forte voluit Abulensis supra) sed necessarium esse illa adhibere in ordine ad clauas; quia contritio, vel manifestatio eius per se non est sufficiens materia Sacramenti penitentia, sed quando informat confessionem aliquam, cum qua perficit accusationem sacramentalem, & hoc est exhibere signa in ordine ad clauas. Vnde, quantumvis infirmus se ostendat deuotum, & contritum, si nullam fecit mentionem confessionis, & in eo statu sensum amittat, non potest sacramentaliter absolui; quia illa contritio non est relata ad clauas, neque ibi interuenit aliqua confessio etiam generalis. At vero cum exhibet illa signa, petendo confessionem, seu vocando Sacerdotem, iam est materia sufficiens. Idè videtur supponere Pater Vaquez *illa q. 91. art. 2. dub. 1. num. 1. vbi de illo solum P. Ioan. de Lugo de Penitentia.**

casu loqui videtur, quando dicit absolui posse Sic enim proponit questionem: *Tota difficultas est, quando nullum potest præbere signum peccati in particulari, sed signa tantum in genere, quibus se confiteatur esse peccatorem, & confessionis Sacramentum petat.* Eandem limitationem apposuit Bonacina loco citato, num. 9. his verbis: *Hinc patet in articulo mortis absolui posse penitentem, qui petit confessionem, aut signa doloris ordinata ad confessionem exhibuit.* Et paulò post: *absolui posse eum, qui solum in genere dat signa contritionis, stringendo manum aut percutiendo pectus, aut manus, vel oculos in cælum eleuando, aut aliud simile signum exhibendo per ordinem ad confessionem.* Idem docent Megala, Ioan. Franciscus Suarez, & Thomas à Iesu, quos affert Diana *2. tom. dicto tract. de absolutione moribundi, resol. 2.*

Hæc sententia meo iudicio, vel nihil dicit speciale in ordine ad praxim, vel laqueos, & trinitas iniicit Confessario, qui dum examinat, an signa doloris, & penitentia fuerint in ordine ad clauas, infirmus sine absolutione moritur, omnes ergo fateamur debere illa signa doloris esse in ordine ad clauas, hoc est, manifestatiua desiderij, quo penitens desiderat providere animæ suæ de remedio spectante ad veniam peccatorum obtinendam, atque aded per absolutionem sacramentalem. Difficultas solum est in ordine ad praxim; an Sacerdos, qui videt infirmum pectus percutere, vel aliud simile penitentia signum edere, possit præsumere illa signa esse in ordine ad clauas, & ad manifestandum desiderium absolutionis, atque ita possit de facto absolutionem impendere; licet explicite non petierit confessionem, aut absolutionem Sacerdotis.

Et quidem, quando signa ipsi Confessario exhibentur, non videtur dubium, vt diximus, quia iam continent confessionem, & manifestationem peccati Sacerdoti, cui signum exhibetur. Idem ferè est, quando signa coram Sacerdote exhibentur, quem infirmus adesse scit, quia etiam tunc præsumitur Sacerdoti manifestare suum desiderium confitendi. Denique quando fiunt coram Sacerdote, quem infirmus nescit adesse (& idem dicemus *sect. 4.* quando fiunt absente Sacerdote) adhuc dicendum videtur posse semper præsumi, quod fiant in ordine ad clauas, atque ideo posse sub conditione absolutionem impendi.

Hanc conclusionem sub eisdem terminis docuisse videtur Layman *dicto lib. 5. tract. 6. capite 8. n. 4.* qui rationem optimam addit: quia signa penitentia, quæ præsentem mortis periculo ab infirmis eduntur, censei debent ad sacramentalem absolutionem directa, cum in tali statu optimum suæ animæ remedium desiderare soleant. Quapropter, licet infirmus in phrenesim lapsus absolui non possit, etiam si cum sanus esset, & nihil de mortis periculo cogitaret, pectus secundum morem pulsaret, aut sublati oculis in cælum dixerit: *Miserere mei Deus*: tamen si talia signa edidit morti vicinus, cum plura verba proferre non possit, præsumptio plerumque fieri potest, quod sacramentalem absolutionem à Sacerdote petierit. Hæc Layman, cui additur Zambranus *de casibus tempore mortis, c. 4. dub. 2. sect. 4.* Pharaonius *de sacramento Penitentia, tract. 1. sect. 16. casu 15.* quos affert, & sequitur Diana *vbi supra resol. 2.* vbi etiam affert Ioannem Chapeauillam *tract. de sacramentis ministrandi tempore pestis, capite 3. quest. 11.* qui affirmatiuè etiam responderet, & reddit rationem, quia in casu extremae necessitatis, in quo versamur, non requiritur expressa, sed sufficit tacita petitio confessionis, & probat deinde ex Augustino *serm. 44.* dicente eum

qui cunctis pectus, id facere, ut arguatur, quod latet in pectore, & ut evidenti palli oculum castigetur peccatum. Tunc ergo pectoris ex Augustino est aliqua peccati manifestatio: ergo aliqua confessio: hæc autem in illo periculo fieri solent ad querendum remedium, & medicinam pœnitentiæ, quam petit, & cuius desiderium ostendit eo modo, quo potest. Denique hoc modo videntur loqui Doctores antiqui, qui solum exigunt signa pœnitentiæ absque alia expressione in ordine ad claves. Unde in Romano Rituali Pauli V. vniuersaliter dicitur esse absolvens, si prius confitendi desiderium ostendit. Potest autem hoc desiderio magis, vel minus explicitè ostendi, ut constat. Cum ergo qui in eo periculo signa contritionis ostendit iam eo ipso videatur ostendere desiderium remedij per absolutionem sacramentalem, non est, cur non absoluitur, cum de ipso in rigore verificetur, quod Pontifex exigit, scilicet, quod desiderium confitendi ostenderit.

31. Unde iterum arguere possumus ad idem comprobandum, quia quoties de illis signis dubium est num oriantur ex pœnitentia, & dolore de peccatis, an potius ex angustia, & morore ipsius morbi, & mortis, potest adhuc in illo dubio absolutio sub conditione impendi, ut notat Layman loco supra citato, & Ioannes Sancius in *seleſtiis*, disp. 44. num. 45. in fine, quem affert, & sequitur Diana *tractatu* illo de *absolutione moribundi*, resol. 3. ergo à fortiori, quoties dubium solum est, an signa illa exhibeantur, vel non exhibeantur in ordine ad claves, poterit absolutio sub conditione impendi. Patet consequentia, quia quando dubium est, an sint signa pœnitentiæ, an potius doloris, & contritionis ex morbo, à fortiori dubitatur, an sint in ordine ad claves Ecclesiæ. Si ergo non obstante dubio, potest dari absolutio, poterit à fortiori, quando constat esse signa pœnitentiæ, & solum dubitatur, an sint in ordine ad claves. Ratio autem est, quia in illo periculo Sacramentum sub conditione conferri potest quocumque dubio existente circa sufficientiam materiæ, & capacitatem subditi: sicut in simili necessitate baptizaretur Puer, quocumque dubio existente circa valorem Baptismi præteriti, aut circa sufficientiam huius aquæ, quæ sola nunc haberi potest: nec fit contra reuerentiam Sacramentis debitam, si sub conditione conferantur in iis casibus, cum sint omnino instituta ad bonum, & salutem animarum.

32. Ideo supra dixi sententiam contrariam nihil fortasse addere in ordine ad praxim: quia quoties infirmus in eo periculo positus talia pœnitentiæ signa exhibet: ad minus poterit esse dubium, an fiant in ordine ad claves, hoc est, an velit significare desiderium confessionis, seu remedij ab Ecclesia obinendi, quod habet; præsertim cum homines in illo periculo soleant statim confessionis meminisse, & eam desiderare, ac petere. Si ergo sufficit eiusmodi dubium ad dandam absolutionem, consequens est, ut semper, aut ferè semper dari possit, si autem potest, debet ex obligatione charitatis, ut succurramus proximo periclitanti eo modo, quo possumus, ut diximus *scilicet*, præcedenti.

SECTIO III.

Virum, qui confessionem non petit, nec dedit signum pœnitentiæ, possit aliquando sacramentaliter absolui.

33. **A**deo sunt hominum iudicia diuersa, ut quibusdam absolutionem negantibus moribun-

do, qui peccatum solum in genere confiteri potuit, alij absolvens putent eum etiam, qui nec confessus est, nec confessionem petit, nec signa pœnitentiæ in periculo dedit, dummodò prius Christiano modo viueret, Sacramenta frequentare soleret, fidelis, ac probus æstimaretur, ita sentiunt Molfesius in *summ. tom. 1. tract. 7. c. 5. n. 48.* & 49. Homobonus in *exam. Eccl. part. 1. tract. 7. cap. 58. g. 84.* Antonius de Litteratis in *summ. part. 1. cap. 35. n. 7.* Alexander Lydonius Archiepiscopus Bononiensis postea Summus Pontifex Gregorius XV. in *memoriali Confessariorum* edito Bononiæ, c. 1. de forma Sacramenti Pœnitentiæ, num. 16. vbi præcepit id ita in praxi observari; & audio in Belgio à multis Confessariis in bello ita fieri, qui milites moribundos, etiam si nulla signa dare possint, absolunt.

Afferunt pro hac sententia auctoritatem Clementis Papæ VII. qui dicitur aliquando rudentem quandam præcipitem ex Sancti Petri fabrica, absoluisse, cum Pontifex adesset dicendo, si es cæpax, absolue te à peccatis tuis. Hæc tamen narratio nullum habet fundamentum: diligenter enim petij à multis doctis, & prudentibus viris, quoniam à multis annis in hac Romæ Vibe commorantur, & ipsius Clementis tempore aderant, qui rem omnino fabulosam putant. Fundamentum fortasse errandi esse potuit, si verum est, quod circumfertur, quod idem Clemens interrogatus aliquando, quid in casu parum dissimili faciendum esset, quando absente Confessario signa doloris exhibuisset, dixit absolvens utriusque, seque eum absoluturum, si adesset.

Illud etiam quod ex *memoriali Boniensis* assertur, non conuincit, quia in eiusmodi instructionibus, quæ in priuato aliquo Episcopatu eduntur pro Confessariis, proponi solet resolutio iuxta opinionem illorum Theologorum, quibus cura demandata est. Unde in constitutione Compottellana ita in contrariam partem inclinatum fuit, ut præceperetur, pœna etiam statuta, nec villos absolueret eum, qui aliquod peccatum in particulari non fuisset confessus, quia absolutio defectu materiæ valida non esset, sed facilega.

Afferunt etiam pro illa sententia Sacerdotele Romanum antiquum in *tract. de Sacramento Pœnitentiæ*, cap. 26. vbi ex S. Antonino assertur, quod in eo casu possit pœnitens absolui. Sed in primis de auctoritate illius libri dixi *disp. 20. de Eucharistia, scilicet*, 3. vbi notavi aliquos errores, qui in aliis editionibus illius libri sunt correcti: Deinde adducto, ibi solum asserti verba Antonini, quæ non continent clarè illum casum: non loquitur enim clarè de absolutione Sacramentali, sed videtur potius loqui de absolutione illa generali, quæ extra Sacramentum dari possit. Verba Antonini ibi relata hæc sunt: *Talis infirmus, qui amisit loquelam, vel usum rationis, si bene viuere, ut bonus, fidelis, & frequentabat confessionem, & communionem, quamvis non petierit Sacramenta, quia ex desperato talia acciderunt: vel etiam si malus, & obstinatus diu persequens in peccatis est, & diu non confessus, si petit Sacerdotem, ut confiteretur, ostendit, se velle facere omnia, quæ debet, & interea factus est mortuus, vel phreneticus, & periculum est in mora, debet præsupponi contritus, & faciente aliquo confessionem generalem pro eo fieri in populo. Sacerdos faciat absolutionem ab omni sententia, & peccato. Deinde debet dari ei Eucharistia à proprio Sacerdote seculari, quamvis non sit confessus, quia non potuit. Hæc ibi: in quibus non satis constat, an sermo sit de absolutione Sacramentali, cum dicat, præmittendam esse confessionem generalem ab alio, & postea subiungit esse communem*